פאה פרק ג' משנה ג'

א] המחליק בצלים לחים וכו' נותן פאה לאלו לעצמן ולאלו לעצמן, יל"ע מה הטעם הרי הכל מין בצלים, וכ' הר"ש דהוי כשני מיני חיטין, הינו כדין המבואר לעיל פ"ב מ"ה שב' מיני חיטין עשאן ב' גרנות נותן ב' פאות וגם כאן מה שלחים לשוק ויבש לגורן הוי כב' גרנות, וזהו שכ' הר"ש בסיפא דמתני' דהמחליק הכל על יד דהינו הכל לשוק או הכל לגורן נותן פאה אחת והינו משום שהוי כב' מיני חיטין שעשאן גור א' שנותן רק פאה אחת, והדברים גם מפורשים בירושלמי לעיל פ"ב סוף ה"ד שתמה על ר"ז שס"ל שלא ילפי' מהלכה למשה מסיני דכאן במשנה מבואר שבצלים לחים ויבשים נותן ב' פאות הרי שלמדים מהלכה שנאמרה שב' מיני חיטין בב' גרנות נותן ב' פאות, וכ"ה בירושלמי כאן בהלכה הקדומת לד' כמה מהמפרשים.

ב] ויל"ע ממתני' הקודמת שם מבואר שהמנמר וכו' אף שיש לחים ויבשים לרבנן נותן פאה אחת, ועמד בזה התיו"ט אמנם להנ"ל התי' פשוט וכ"כ התיו"ט ויסוד הדברים בירושלמי בהלכה הקודמת דרק כאן שלחים לשוק ויבשים לגורן הוי כ'ב גרנות אבל לעיל שהכל לשוק או הכל לגורן הוי כב' מיני חיטין שעשאה גורן אחד שנותן פאה אחת, עוד י"ל [עי' תפא"י] שאצלנו במשנה הוא מחליק לח ויבש אבל התם אמנם כשמנמר את היבש השאר לח אבל אח"כ כשילקוט גם הם יהיו יבשים וכיון שבסופו של דבר ילקוט את כולם כשהם יבשים הוי כמין חיטין א' שאף שיעשה ב' גרנות חייב פאה אחת [וע"ע ללהן בד' הרמב"ם].

ג] בעיקר דין המשנה שבלחים ויבשים נותן ב' פאות מצינו עוד ב' שיטות בזה: א. ברמב"ם פ"ג הלכה יב' יג' מבואר שלחים ויבשים חשוב ב' מינים ממש כדין חיטין ושעורים, ונ"מ שגם כולם לשוק או כולם לגורן נמי נותן ב' פאות [וסיפא דמתני'המחליק' וכו' הרמב"ם לשיטתו זה קאי על דין המדל עי' להלן], וכ"ה בגר"א בירושלמי בהלכה הקדומת [וכ"ת קשי ק' התיו"ט דלעיל י"ל כמש"נ שם מד' התפא"י]. ב. בגר"א בשנו"א מבואר באופ"א שאין החלוקה מחמת 'לח' ו'יבש' רק מחמת שוק וגורן דזה חשוב כב' מינים ונ"מ גם כשהכל לח או הכל יבש אם זה לשוק וזה לגורן נותן ב' פאות וצ"ע.

ד] המדל וכו' מצינו כמה פירושים בזה: א. הר"ש בפי' קמא כ' טעמא משום שקצירה רק כדי שיתגדלו האחרים לא בשביל עצם הקציר אין עליו 'שם קצירה' וחיוב פאה הוי רק כשקוצר, לפי"ז יש לדון שיהיה מותר לקצור קודם לעומד כזה קצירה של מדל שהוי רק לתקנת הנשארים, והערנו ממנחות עב. שהקוצר כדי שיהיה מקום לביהמ"ד הי' אסור לולי מיעוטא דקציר מצוה וצ"ע ועי' שפ"א מנחות עא. ב. הר"ש בפי' בתרא כ' טעמא דבצלים אלו עדיין לא נגמרו כל צורכן ונרקבין ופטורים משום שאין מכניסן לקיום, ועי' תורת זרעים לעיל א' ד' שלמד מד' הר"ש אלו שדין מכניסו לקיום אינו תלוי במין רק בכל דבר לפי מה שהוא אם נכנס לקיום או לא [עי"ש נ"מ לדליקה ומה שדחה]. ג. הרמב"ם בפיה"מ ובפ"ב ה"ו ופ"ג הכ"ג כ' [עי' שגרס 'כרם המדל'] שאירי במדל גפנים דאם עושה מב' רוחות פטור מפאה משום שהוי קצירת עראי ואין עליו שם קצירה אבל מחליק מאחת על יד הינו מרוח אחת הוי קצירת קבע וחייב בפאה.

ה] עי' בירושלמי ב' דינים [הובא בר"ש] א. מדל שפטור מפאה הינו רק באופן שקצר לשוק אבל קצר לביתו חייב, ב. שמדל פטור ה"מ בנטע ע"מ להדל אבל אם בשעה שנטע לא היה דעתו להדל ורק אח"כ שינה דעתו והדל אז חייב בפאה ויש לחשבן זה לפי כל הפירושים דלעיל ויל"ע.